15.11.2018

Puolustusvaliokunta

Puolustusvaliokunta tiistai 19.11.2019 kello 10:30 / O 59/2019 vp

Puolustusministeriön lausunto puolustusvaliokunnalle ilmavalvonnan ja tuulivoiman lisärakentamisesta

Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi tuulivoiman osuuden kasvattaminen Suomen energiatuotannossa. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että hallituskaudella poistetaan tuulivoiman rakentamisen hallinnollisia, kaavoitukseen liittyviä ja muita esteitä sekä selvitetään ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan keinoja vähentää tutkista johtuvia rajoituksia tuulivoiman rakentamiselle.

Hallitusohjelmakirjauksen täyttämiseksi valtioneuvosto on käynnistämässä tutkimushanketta *"Tuulivoimarakentamisen edistäminen"*, jossa tarkastellaan tuulivoimaa kokonaisvaltaisesti, mukaan lukien maanpuolustuksen etujen yhteensovittaminen. Tavoite on, että hanke käynnistyy tammikuussa, ja että se valmistuu elokuussa 2021.

Puolustusministeriön näkökulmasta on tärkeää, että tämä hanke toteutetaan. Lisäksi puolustushallinnossa yleisesti ymmärretään hyvin tarve uusien energiaratkaisujen edistämiseen. Hallituksen tavoite sähkön ja lämmön tuotannon päästöttömyydestä 2030-luvun loppuun mennessä huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmat huomioiden on tärkeää koko valtionhallinnon näkökulmasta. Puolustusministeriön tehtävänä on kuitenkin varmistaa puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttaminen ja varmistaa maanpuolustuksen edut niin, että viranomaiset eivät luo tilannetta, jossa aluevalvontakykyä heikennetään tuulivoimatoimijoiden tahtotilan saavuttamiseksi. Aluevalvontaa ei tehdä puolustushallinnon tarpeista vaan kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi, kaikkien suomalaisten turvaksi. Puolustusministeriö ei vastusta tuulivoimarakentamista millään sellaisilla alueilla, missään päin Suomea, missä se ei aiheuta haittaa aluevalvonnalle ja sitä kautta maanpuolustuksen toimintaedellytyksille.

Puolustusministeriön näkökulmasta on tärkeää, että tuulivoimatoimijat pyytävät jatkossakin puolustusvoimien arviota tuulivoimaloiden sijoittelusta juuri sillä perusteella, että voimaloista ei aiheudu haittaa puolustusvoimien lakisääteisien tehtävien hoitamiselle. Tutka- ja sensorijärjestelmillä on näiden tehtävien suorittamisessa merkittävä rooli. Puolustusvoimat antaa puoltavan lausunnon valtaosaan haetuista tuulivoimaloista, mutta usein voimalat jäävät rakentamatta puolustusvoimiin liittymättömistä syistä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Puolustusministeriön näkökulmasta olisi järkevää, että tuulivoimatoimijat esimerkiksi vapauttaisivat varaamiaan, ja jo puolustusvoimien toimesta puollettuja rakennuspaikkoja muiden tuulivoimatoimijoiden käyttöön, mikäli omat suunnitelmat voimalan rakentamiseksi eivät toteudu. Käyttämättömiä alueita on tuhansia. Tätä voidaan edistää osaltaan kaavoitus- ja maankäytön suunnittelulla ja toteutuksella huomioiden kuitenkin maankäyttö- ja rakennuslakiin 1.1.2020 voimaan tulevat muutokset, jotka edellyttävät, että alueidenkäytön suunnittelussa on nykyistäkin vahvemmin turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. Näin pystyttäisiin suhteellisen nopeasti vastaamaan siihen tuulivoimakysyntään, jota nyt on nähtävissä.

Tuulivoimaloiden haittavaikutuksia on menneinä vuosina kompensoitu alueilla, joissa se on katsottu sen hetkisessä tilanteessa tarkoituksenmukaiseksi. Jatkossa olisi tärkeää tarkastella sekä kompensaatiokysymystä, että ns. tutka-asian ratkaisemista kokonaisvaltaisesti, ei yksittäisratkaisujen kautta. Mikäli päädyttäisiin pohtimaan lisätutkia tai uusia tutkaratkaisuja, tulee sen olla valtion yhteinen intressi, myös kustannusten osalta. Rahoitusmallit on pohdittava myös osana tätä selvityskokonaisuutta. Kertakompensaatiot eivät ole kattaneet tulevien vuosien tarpeita ylläpidon ja henkilöstöresurssien kustannusten osalta eikä ole tarkoituksenmukaista, että puolustusbudjettia rasitetaan yhä uudestaan tämän tyyppisten kertaratkaisujen pitkäaikaisella jatkorahoittamisella. Kokonaisuus vaatiikin tarkkaa ja kokonaisvaltaista selvittämistä ennen päätösten tekemistä. Kokonaisuuteen vaikuttavat toisaalta valittava kansallinen energiapolitiikka ja toisaalta sotilaallinen toimintaympäristö ja siinä tapahtuva nopea teknologinen kehitys ja sen tuomat haasteet tulevina vuosikymmeninä. Aluevalvonnan ja siihen liittyvien tutkien ja sensoriteknologian osalta on nyt vältettävä tekemästä yksittäisratkaisuja, joilla paikataan lyhytnäköisesti esiin nousseita haasteita tuulivoiman ja aluevalvonnan yhteensovittamisessa siten, että samalla heikennetään merkittävästi maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä pitkällä aikavälillä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi